

صدای ضعیف طنز
زنانه در دنیای ادبیات

الهمام یوسفی - طنز در زبان زن یا طنز در زبان مرد را به زنان یا به مردان نسبت می‌دهند و این را به اشتباه می‌گویند. در واقع طنز در هر دو جنس یافت می‌شود و هر دو جنس می‌توانند به طنز در زبان خود و به طنز در زبان دیگر دست بزنند. اما در این کتاب به طنز در زبان زن و به طنز در زبان مرد می‌پردازیم. در این کتاب به طنز در زبان زن و به طنز در زبان مرد می‌پردازیم. در این کتاب به طنز در زبان زن و به طنز در زبان مرد می‌پردازیم.

گفت‌وگو با «رویا صدر» درباره طنز زنانه و طنزپردازان زن ایران

طنزپرداز صاحب سبک کم است، زن و مرد هم ندارد!

طنزپرداز صاحب سبک کم است، زن و مرد هم ندارد!

نداشته‌اند. خیلی ساده نبود که خامنی در دهه ۵۰ به عنوان یک طنزنویس شناخته شود. کار خانم‌ها با اما و اگرهای زیادی همراه بود. تفکر غالب این بود، خیلی از خانم‌ها در چنین شرایطی کار کردند، برخی از آن‌ها موفق شدند و آثار ارزشمندی را برای دنیا گذاشتند. طنز در آن دوره خیلی با فکاهه هر خوده بود و کسی آن را جدی نمی‌گرفت. بعد از آن انقلاب زمینه‌های برخورد بین زنان با طنز شکل گرفت. طنز به عنوان یکی از شاخه‌های ادبیات به رسمیت شناخته شد. در این فضا خانم‌ها راحت‌تر می‌توانستند کار کنند و خیلی همچنان حضورشان کم‌رنگ بود. به نظر من باید دلیلی فراتر از اخلاق و تابوها برای حضور نداشتن زنان در عرصه طنز وجود داشته باشد.

● **هم اکنون وضعیت زنان طنزپرداز ایرانی را چطور ارزیابی می کنید؟**

به طور کلی اگر بخواهیم چند نفر طنزنویس صاحب سبک را بعد از دهه ۸۰ نام ببریم، واقعا دچار مشکل می شویم. خیلی از دوستان دارند می گویند: ما با مسائل روز هم خیلی صریح و چکنی برخورد می کنند، طنز وسیعی از مخاطب را هم جلب می کنند ولی نتوانسته اند سبک آفرینی کنند. این امر درباره زنان طنزپرداز هم صادق است. من برخورد نکرده ام با خانی که حرف جدیدی در این حوزه داشته باشد یا توانسته باشد سبک تازه ای ارائه دهد یا دست کم به یک نگاه و زبان زیاده در طنز برسد. خاتمه یابی که خوب طنز پیوندی با شعر و طنز بزرگان انگشت شام ندارد.

«رویا صدر» از مطرح‌ترین پژوهشگران حوزه طنز ایران است. کتاب‌های او با عناوین «بیست سال طنز»، «بر داشت آخر»، «شکرستان» و بعد هم «یک، دو، سه» از مهم‌ترین کتاب‌های طنزپژوهی به‌شمار می‌آید. متن زیر برشی از مصاحبه بلند او با خبرگزاری خپل‌آمال است که به‌نکته‌های مهم در باب طنز، بیان ناآرامی‌اش و... می‌کند.

● در میان آثارشان، به طور ویژه کتابی با عنوان «شکرستان» راجع به زنان طنیزپردازان کار کرده‌اید. اگر این‌ها مرد بودند آثارشان ابررسی می‌کردید؟ یعنی این آثار از قدر قابل تأمل بودند که در یک اثر پژوهشی جمع شوند؟

موضوع این کار، بررسی آثار زنان در نشریات طنیز بود. می‌خواستم بدانم موضوع زنان طنیز چقدر شایع شده‌اند. اتفاقاً طی این پژوهش می‌فهمیدم موفق‌تر برخورد می‌کنم. در نشریه توفیق به دو طنیزپرداز زن برخورد کردم که کارشان خیلی خوب بود. البته من خیلی از این کارها را نقد کردم و قلمم در چلنگری با آن‌ها آهنگر، زنان آثاری منتشر کرده‌اند که اصلاً طنیز نیست و به شعر نزدیک است. کسی که زن پژوهش را بخواهد به این نتیجه می‌رسد که زنان نتوانسته‌اند همپای مردان در طنیز نقشی افرینی کنند.

● انگار خانم‌ها نمی‌توانند در طنز پا به پای مردان پیش بروند. دلایل فرهنگی، سیاسی و اجتماعی زیادی برای این مسئله وجود دارد و موانع بزرگی سر راه زنان طنزپرداز است.

فضای نشریات طنز طوری بوده که خانم‌ها خیلی امکان حضور در آن‌ها را

سه دلیل مهم کمرنگ بودن حس طنزپردازی در میان زنان

طنازی، رسمی مردانه؟

«عمران صلاحی» از مردان درجه یک عرصه طنز ایران در یادداشتی گفته بود: «ادبیات کهن ایران خیلی مردانه و خیلی صدايش کلفت است.» شاید این حرف را نوان تعمیم داد و گفت ادبیات طنز ایران هم صدای مردانه، کلفت و دور گوی دارد. زن ها نمی توانند ای نمی خواهند آن قدر که باطن و بدله گو باشند؛ اما چرا؟ که چیزهای بدوش شده که زن ها نهوشش را جدی بگیرند و متهم شوند به بی اصولا استعداد طنزپردازی و خوش خندانی دیگران را ندارند؟

۱- زن‌ها بخش‌هایی از وجود خود را پنهان می‌کنند. موضوعی که باعث شده موضوعات طنزآلود را همواره در ذهنشان نگه دارند و جرئت پیدا نکنند آن‌ها را به زبان بیاورند. شاید همین نگاه تبدیل به عادت شده و بعد هم از بین رفتن اعتماد به نفسشان، کم‌کم طنز را از ادبیات گفتاری و نوشتاری‌شان حذف کرده است.

۲- در فضای اجتماعی و فرهنگی ایران قدیم، به واسطه نگاه محدودی که به فعالیت‌های فرهنگی زنان وجود داشت، زمانی که می‌خواستند اندکی به وادی پژوهش‌ها و مطالعات علمی وارد شوند مجبور بودند از نااهای مردانه استفاده کنند و خودشان را زیر پوششی از مردانگی ساختگی پنهان کنند و اوقات باجه داشتند و می‌توانستند از خاندان و بذه گویی ترسند و مطمئن باشند به جای

کلینیک سیماطپ

کلینیک سیماطب با همکاری کادری مجرب و پزشکان متخصص و فوق تخصص و بهره گیری از پیشرفته ترین دستگاه ها و جدیدترین روش های روز دنیا در زمینه های زیبایی، جوانسازی پوست، مشاوره جراحی پلاستیک، کاشت مو در خدمت هم میهنان گرامی میباشد.

ویزیت پزشک متخصص پوست و فوق تخصص جراحی پلاستیک همه روزه با تعیین وقت قبلی